

Från passiv mottagare till aktiv resurs i krishanteringssystemet

Anna-Lisa Osvaiger & Linda Stjernholm

Forskningsprojektets mål

- Att **sårbara grupper**s behov bättre ska tillgodoses inom krisberedskap, samt att de ska ses som resurser
- Utveckla metoder och riktlinjer till direkt nytta för **personer som arbetar med förebyggande av risker** (på kommunal, regional, nationell, internationell nivå)
- Utveckla lösningsförslag för information och kommunikationsvägar till nytta **för samhället och alla invånare**

Övergripande mål

- Komplettera och vidareutveckla samhällets förmåga att förbereda, hantera och återhämta sig från störningar så det tillgodoser ***mångfald, socialt inkluderande och jämlikhet***

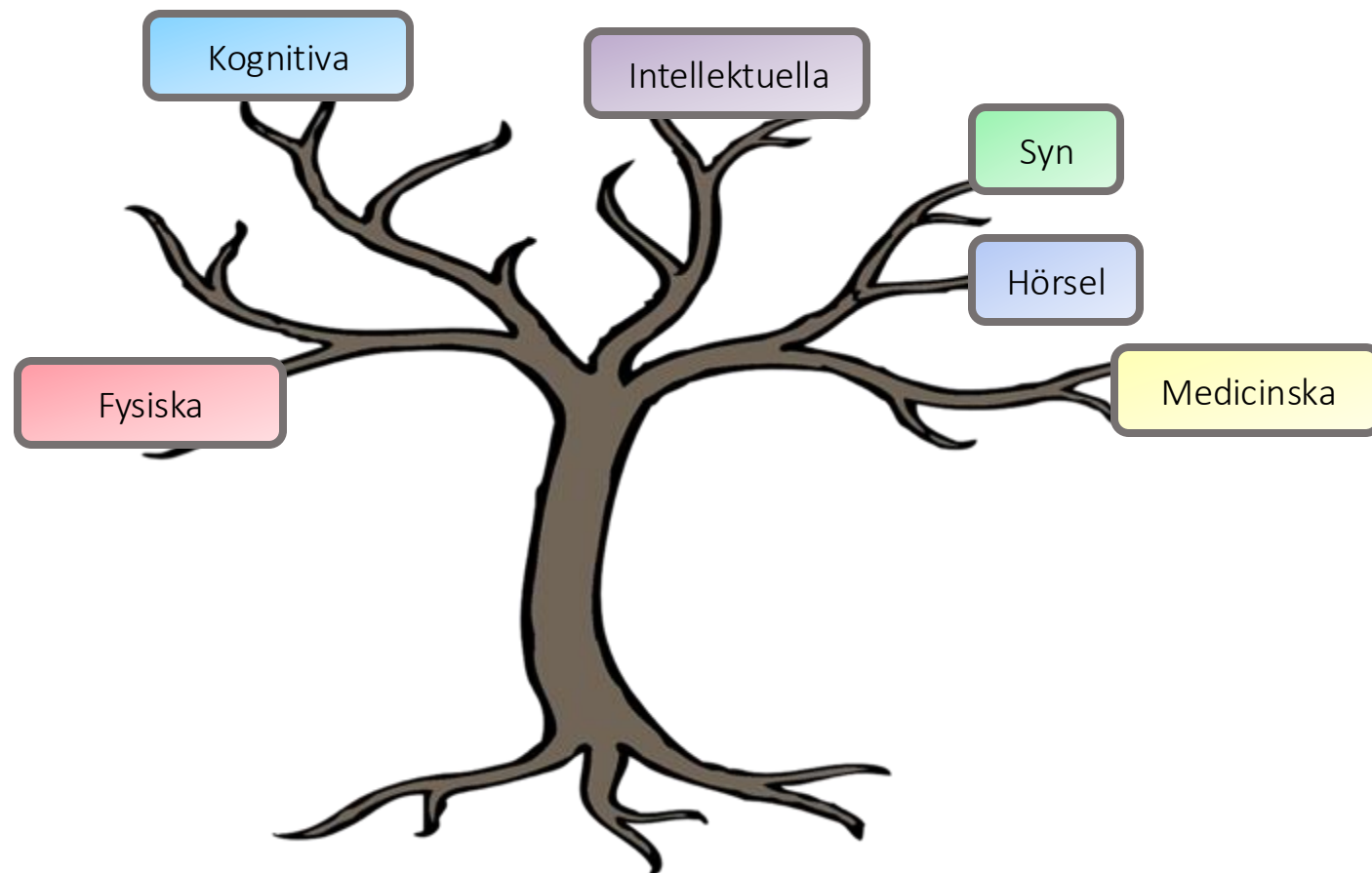
Forskningsmetoder

Att generera insikter och anpassa lösningar till så många som möjligt

- **Aktivt deltagande och medskapande (co-creation)**
- Riktlinjer för **universell design**

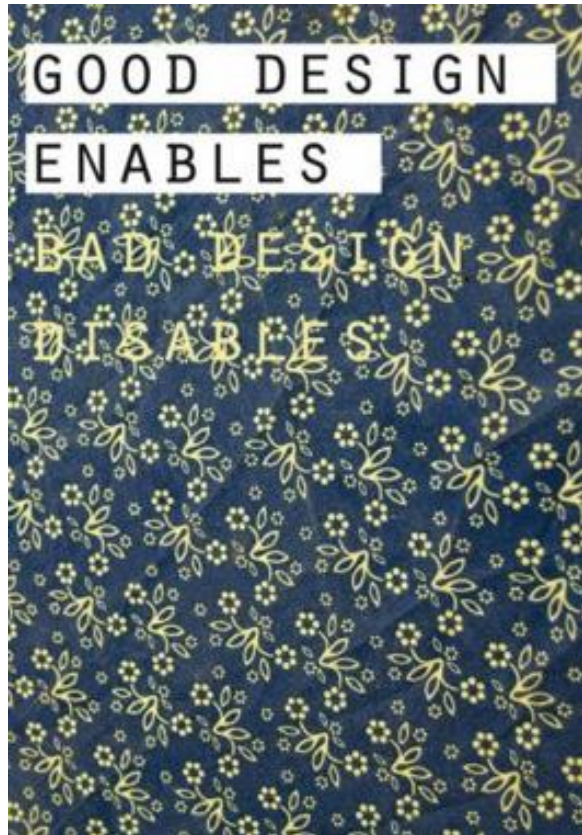
Involverade grupper i forskningen

Individer med funktionsnedsättningar och deras intresseorganisationer

Vad är universell design?

Utformning utifrån att människor är olika och inte alltid har samma förutsättningar

Sju principer för universell design

1. Likvärdig användning
2. Flexibel användning
3. Enkel & intuitiv användning
4. Uppfattbar information
5. Tolerans för misstag
6. Låg fysisk ansträngning
7. Storlek och utrymme för åtkomst och användning

Likvärdig användning: Alla kan förflytta sig på samma plats

Storlek & utrymme som alla kan använda

Enkel & uppfattbar information

Enkel & uppfattbar information

Omvärldsspaning

Vilka metoder används i inkluderande krisberedskapsarbete internationellt?

Vad kan vi lära av andras arbete?

Introduktion

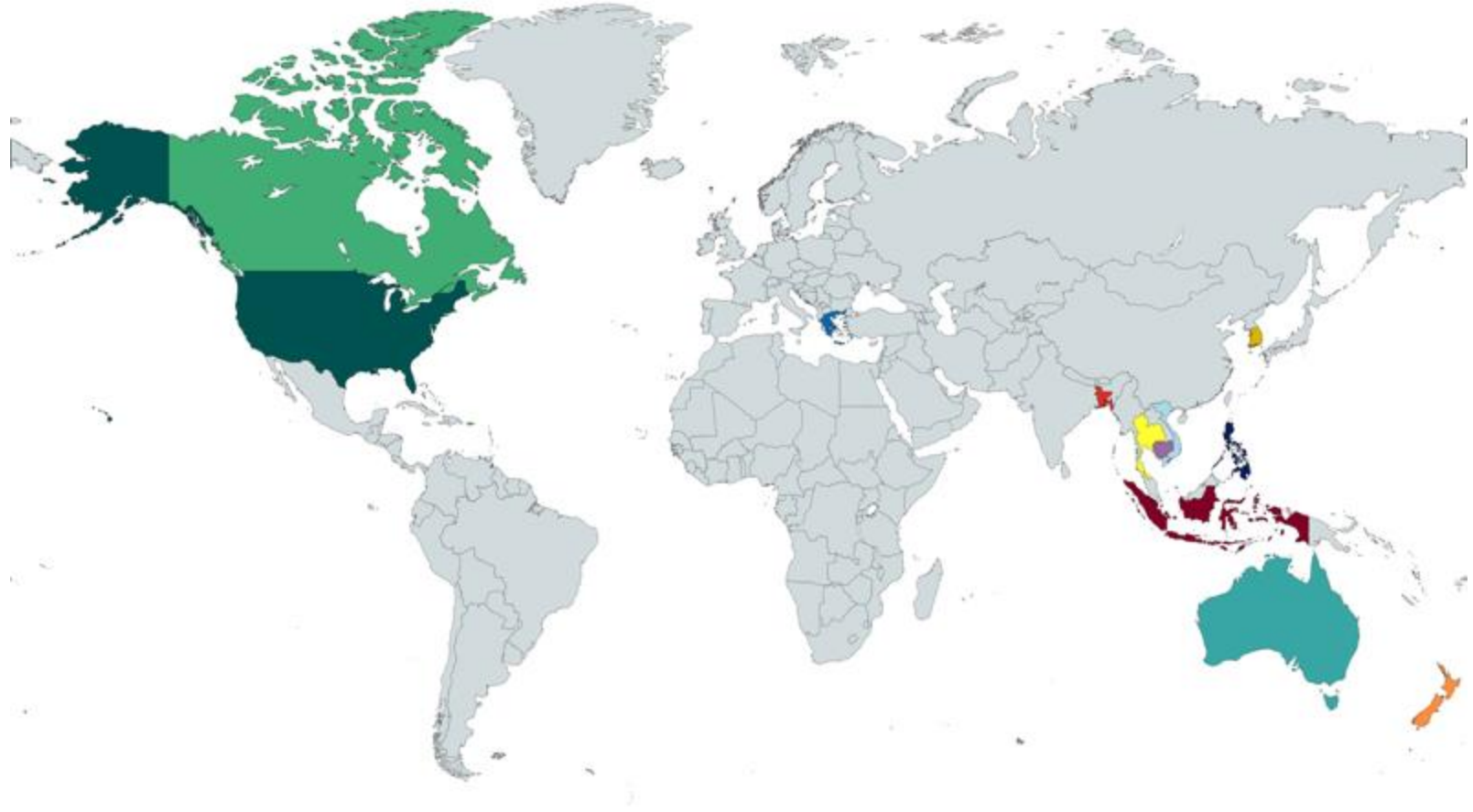
- Erfarenheter av kris internationellt
- Erfarenheter av kris i Sverige
- Nya utmaningar

Vad sökte vi efter?

- Vad är inkluderande krisberedskap?
- Mer än kartläggning och insamlande av information
- Co-designing, Co-creating och medskapande

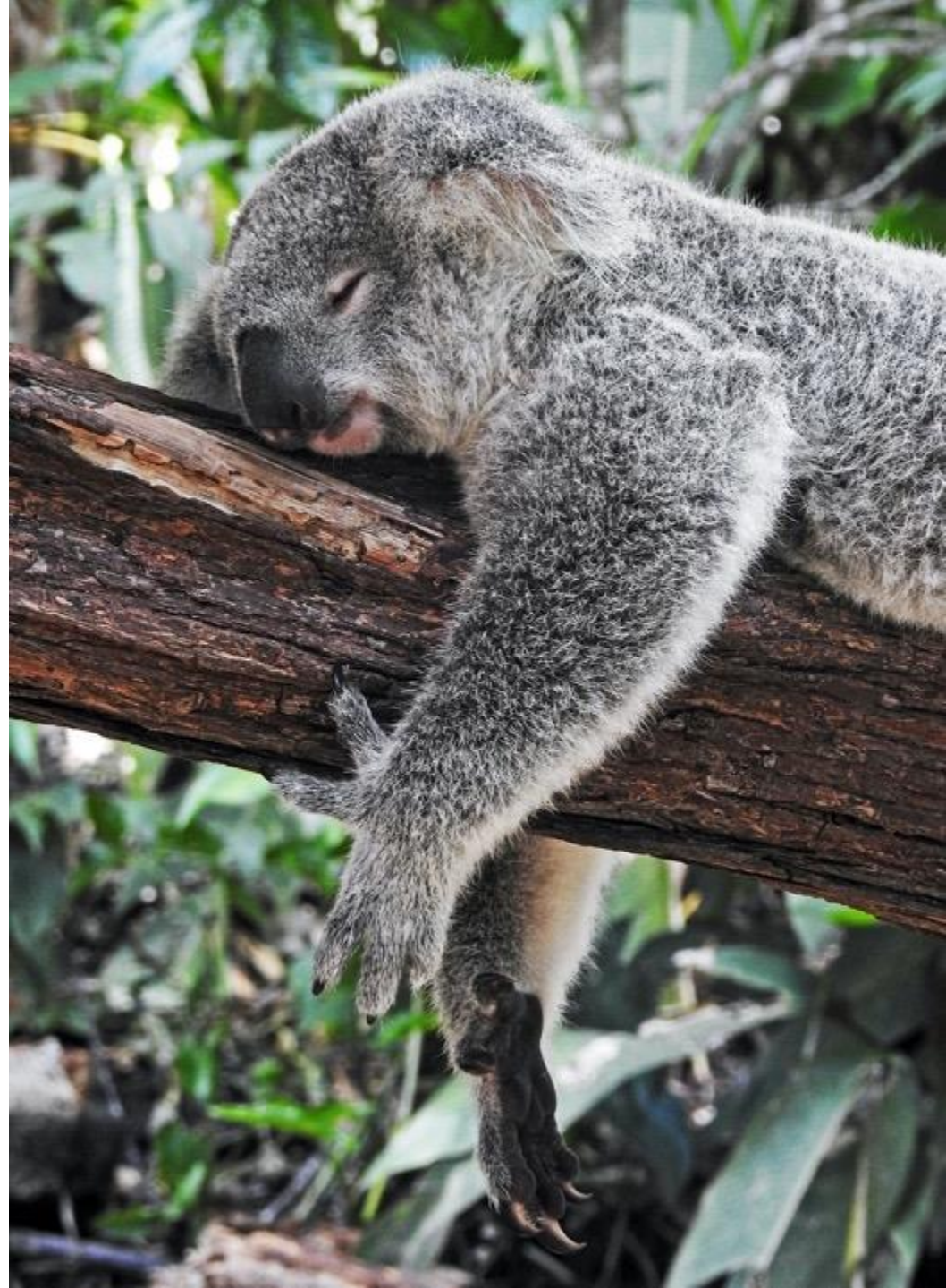
Metoderna

- Studier från 12 olika länder
- Samskapande
- Kombinationer av metoder
- Workshopar

Australien

- Samskapat fram ett verktyg och läromedel
- Deltagare från funktionshinderorganisationer, kommuners krissamordnare och räddningstjänst
- Resultatet: PCEP (Person-Centred Emergency Plan)

Vietnam

- Bildbaserat berättande av förloppet
- Identifiera sårbara stadier
- Hitta lösningar gemensamt

Grekland

- Erfarenhet av bränder och jordbävningar
- Barn med hörsel- eller synnedsettningar
- Anpassning av material för krisövningar och kunskap
- Studiebesök
- Workshopar och övningar i skolmiljö

Samarbeten och partnerskap

- Vikten av internationellt samarbete och lärande av varandra
- Frivilligorganisationer och religiösa samfund

Framtidsperspektiv

- Nyckeltrender inom inkluderande krisberedskap
- Ny teknik
- Nya hot

Hur kan internationella lärdomar anpassas till vår nationella kontext?

Resultat: Aktivt deltagande & medskapande

Genomförda studier

Workshops om krisberedskap med:

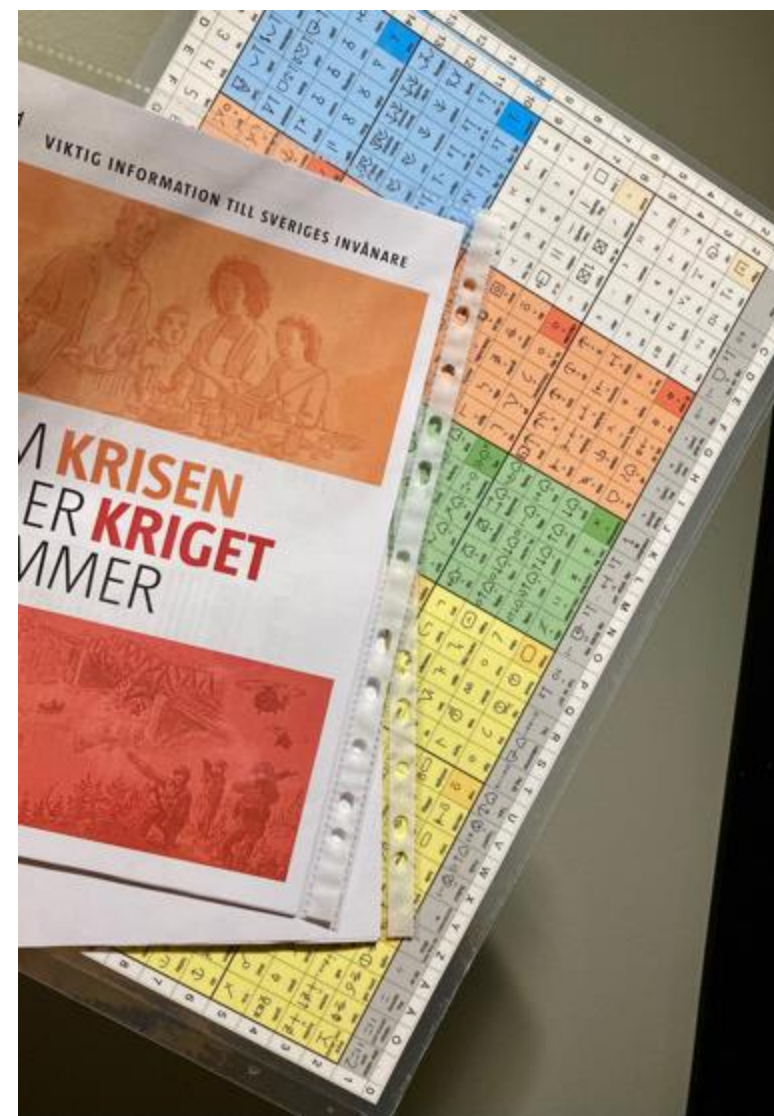
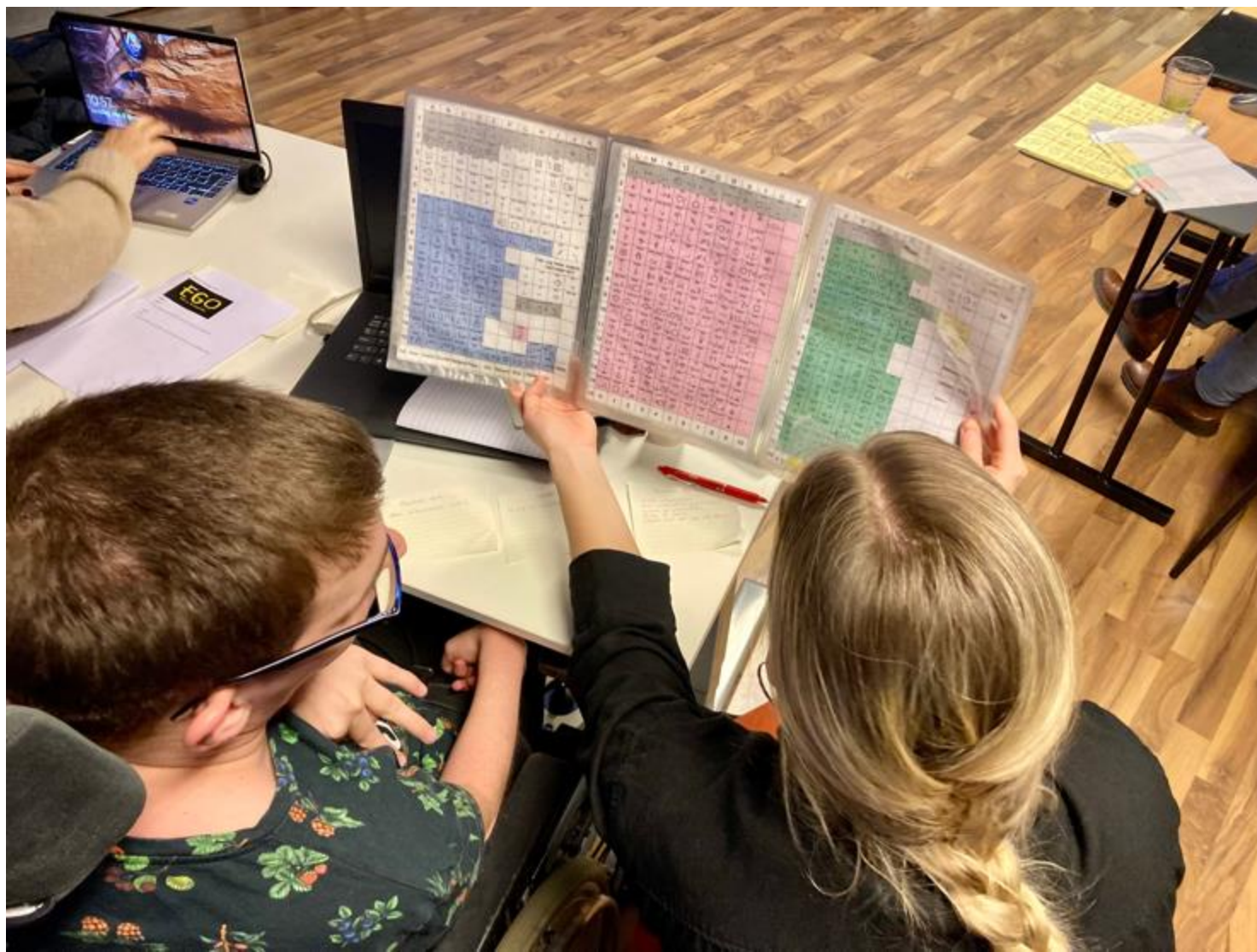
- personer som kommunicerar med Bliss
- personer som har afasi
- personer som har intellektuella nedsättningar

Krisövning i fält med:

- personer som arbetar med krisberedskap i kommun
- personer med olika funktionsnedsättningar

Bliss-kommunikation

Workshop om kris via Bliss kommunikation

- Kommunikationen kräver tid, kunskap och en personlig relation
- Även en liten kris kan vara livshotande
- De har livslång erfarenhet av att vara förberedda
- **De litar inte på att samhället känner till deras existens och behov**

Reflexion:

- Det saknas vissa ord som rör kriser och nödsituationer i svenska Bliss.
Problematiskt att frågor om liv/död inte kan diskuteras

K R I S L Å D A N

Workshop med afatiker om kris

- Anser de kan ta hand om sig själva om de får stanna hemma
- Kan hitta krisinformation på internet via mobil/dator
- Förstår grundläggande begrepp men komplexa förlopp svåra att följa
- Har aldrig övervägt att fylla på med mat och medicinska förnödenheter
- Vet inte hur de skulle få hjälp om mobilen inte fungerar
- **Litar inte på att samhället känner till dem och deras behov vid en kris**

Reflexion:

De tror att andra med afasi kan ha svårt att hitta, förstå och följa information, men att de själva kan

Utveckla egen krislista

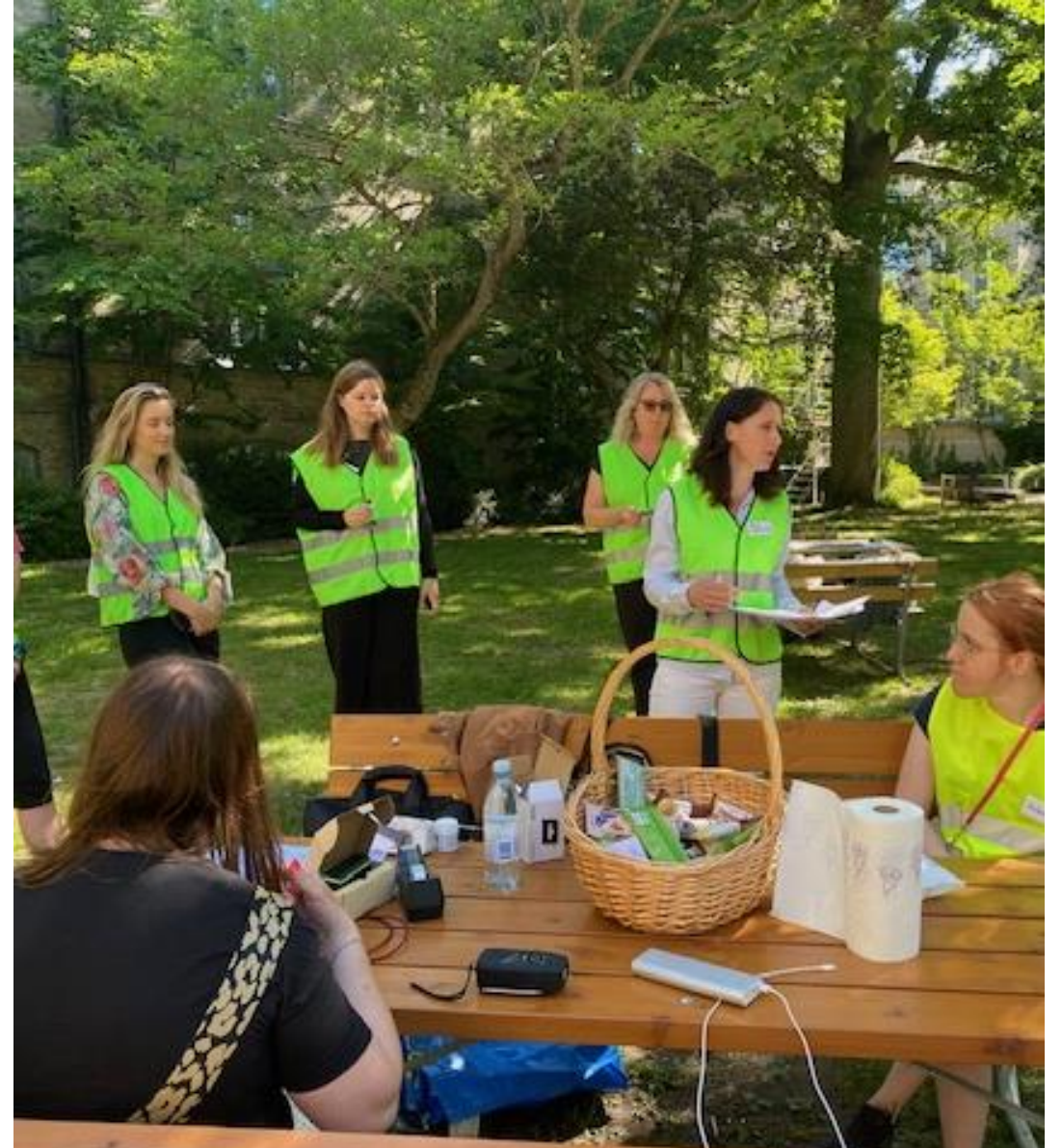
Workshop individer med intellektuella nedsättningar

- Reflekterar över vad en kris är, och vad de skulle göra då
- Pekar på faror och hinder relaterade till deras nedsättning – ex. batterier för hörsel- och rörelsehjälpmedel kan ta slut
- Hittar kreativa lösningar som kanske inte är uppenbara för andra
- Pratar om rädsla för familj, vänner och husdjurs välbefinnande

”I en kris är det för riskabelt att fly med rullstol. Du kan bli skadad, det är mycket säkrare att vistas inomhus ”

”Du klarar dig inte utan familj; de är ett måste”

Krisövning - Rollspel

Krisövning - Rollspel

Insikter från krisövningen

Krishanterarna fick

- nya, oväntade insikter genom frågor som deltagarna ville ha svar på
- en djupare förståelse för deras problem och svagheter
- att det behövdes omedelbara och enkla svar

Personerna med funktionsnedsättning

- hjälpte varandra när de skulle fråga eller göra något
- förstod varandras bekymmer väl
- fungerade som resurser för varandra
- fick en realistisk förståelse för hur en kris faktiskt kan påverka dem

Från passiv mottagare till aktiv resurs i krishanteringssystemet

Anna-Lisa Osvalder & Linda Stjernholm

FURUBODA

